SAĞLIKTA HUKUKİ SORUNLARDA YENİ BİR UYGULAMA : UZLAŞMA

Doç.Dr.Ferit Saraçoğlu

- ABD de ortaya çıkan bu kurum, hızla Avrupa ülkelerine de yayılmış ve Avrupa Konseyi tarafından da benimsenerek ve R (99) 19 sayılı Tavsiye Kararıyla uluslararası hukukta da kendine yer edinmiştir. Tavsiye kararı, uzlaşmayı, esnek, geniş kapsamlı, sorun çözücü, katılımcı bir usul olarak görmektedir.

- Ceza hukuku alanında bir alternatif uyuşmazlık çözüm yolu olan uzlaşma müessesesi, 01/06/2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı TCK ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile uygulamamıza dâhil edilmiştir.
- TCK 253'üncü maddesinin ilk hâlinde yer alan düzenleme; uzlaşma kurumunun ceza adaletine yapması gereken katkıyı sağlayamaması nedeniyle 09/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'la tümüyle değiştirilmiştir.
- Bu değişiklik uzlaşma kurumunu daha kolay uygulanır hâle getirmiştir.

663 KHK

- İdare pasif durumdadır
- Süreci taraflar yürütecektir
- İlgili taraf zarara uğradığını iddia eder
- Sağlık Hizmetleri Genel Md ne başvurur
- Bakanlık uzlaşma istemini ilgili taraflara iletir
- Her iki taraf kabul ettiği taktirde ortaklaşa bir uzlaşma hukukçusu tayin edilir
- Müzakerelere başlanır
- Gerekiyorsa kusur tespiti için YSŞ tarafından belirlenen bilirkişilere başvurulur
- Uzlaşma halinde bu bir tutanakla belirlenir
- Bakanlık sadece sekreteryayı tutmakta, kararlara karışmamaktadır
- Henüz yönetmeliği hazırlanma aşamasında

UZLAŞMANIN KOŞULLARI

1.Suçun uzlaşma kapsamında bulunması,

2.Fiilin soruşturulabilir ve kovuşturulabilir olması,

3.Mağdurun gerçek kişi veya özel hukuk tüzel kişisi olması,

4.Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlarda mağdurun şikâyetçi olması,

5.Zararın giderilmesi konusunda uzlaşmaya varılması,

6.Uzlaşmanın tarafların özgür iradelerine dayanması,

7.Uzlaşmanın Cumhuriyet savcısı veya hâkim tarafından saptanması,

8.Edimin uzlaşmaya uygun olarak ifası

UZLAŞMA KAPSAMINA GİREN SUÇLAR

I- Şikâyete Tâbi Suçlar

II-Özel kanunlardaki suçlar (sağlık)

III- Re'sen Soruşturulan ve Kovuşturulan Suçlar

- Üçüncü fıkra hariç kasten yaralama (m.86, 88),
- Taksirle yaralama (m.89),
- Konut dokunulmazlığının ihlali (m.116),
- Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (m.234),
- Ticari sır ve bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç m.239) suçları,

UZLAŞMA HER ZAMAN DOKTOR UN LEHİNE DEĞİLDİR

- Günümüzde hem Avrupa ve Amerika'da hemde ülkemizde adalet sistemi
  - Mağdurun tatmin edilmesini ön plana çıkartmıştır
  - Suça karşı sadece ceza yaptırımını yeterli bulmamakta; zararın giderilmesini de en başta gelen amaç saymaktadır
  - Uzlaşmayı mağdurun suçtan doğan zararını kısa bir süre içerisinde gidererek, mağdur bakımından önemli bir işlevi olabileceği düşünülmektedir

CEZA ADALETİNİN HEDEFLERİ

- Bir suçun işlenmesinden sonra fail ve mağdur arasında meydana gelen çekişmeyi çözmek ve böylece hem adaleti sağlamak hem de mağduru tatmin etmek
- Zararın giderilmesi, fail ile mağdur arasında barış sağlanır
- Uzlaşma zararın giderilmesi yanında ayrıca bir moral unsuru da taşımaktadır.
- Uzlaşma ile fail işlediği suçun sorumluluğunu üstlenmiş, suçun sonuçlarını da gidererek toplumla yeniden bütünleşme olanağını elde etmiş olmaktadır.

- Failin ceza sorumluluğu tespit edilip zararın giderilmesi için gereken de yapılmış olacağından hem adalet yerine getirilmiş olacak, hem de fiille ihlâl edilmiş olan hukuk kurallarının geçerliliği vurgulanacak ve dolayısıyla kamusal barışın yeniden kurulmasına hizmet edilecektir

- Devlet, yaptırım uygulamak yönünden katlanacağı birçok masraftan da kurtulmuş olacaktır.

- Uzlaşma, uyuşmazlığı ceza yargılamasına gidilmeden sonuçlandıracağından ceza mahkemelerinin zaten çok ağır olan iş yükünü azaltacaktır

UZLAŞMANIN DÜŞÜNSEL TEMELİ OLARAK ONARICI ADALETİN PRENSİPLERİ

- 1) Suça karşı verilecek toplumsal tepkiye, mağdurun, maruz kaldığı zararın mümkün olduğu kadar giderilmesinden başlanması,
- 2) Failin mağdura karşı gerçekleştirdiği eylemin etkilerini anlamaya ve bundan dolayı sorumluluğunu kabul etmeye teşvik edilmesi,
- 3) Mağdura, suçun etkilerini doğrudan faile anlatabilmesi, ona sorular sorabilmesi ve suç nedeniyle ortaya çıkan zararın en iyi şekilde giderilebilmesi amacıyla faille bir araya gelmesi için fırsat verilmesi. Ayrıca bu sürece yardım amacıyla toplum üyeleri de katılmalıdır.

- Onarıcı adalet uygulamalarının temel unsurları, ilgili kişilerin (özellikle mağdur ve fail, gerektiği durumlarda bunların aileleri ve toplum) sürece kişisel olarak katılımlarını mümkün kılması, suç probleminin toplumsal çerçevede değerlendirilmesi ve toplumsal katılımı sağlaması, problem çözücü bir yaklaşıma sahip olması ve uygulanmasındaki esneklik olarak sayılabilir.
- Onarıcı adalet düşüncesi, sadece bir takım uygulama modellerinden ibaret değildir. Onarıcı adalet, onarıcı cezaevi, onarıcı polis gibi ceza adalet sisteminin bütün yönlerine şekil verebilecek ilkelere sahiptir.

ONARICI ADALET

- Zaman geçtikçe kapsamını ve modellerini arttırmaktadır.
- Şartlara ve duruma bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu nedenle bütün durumlara uygun bir onarıcı adalet modelinin bulunduğunu söylemek imkânsızdır.
- Tek bir kurumsal onarıcı adalet modeli de mevcut değildir.

- Değişik ilişkilerden doğan onarıcı adalet uygulama modellerine örnek olarak; mağdur yönelik müdahaleleri içeren programlar, aile konferansı, uzlaşma, failin de çağrıldığı mağdur panelleri, cezalandırıcı halka veya barıştırıcı halka, failin de katıldığı toplum ıslah kurulları, failin yetenek ve kişisel kapasitesinin geliştirilmesi programları, failler için mağdurun duygularını anlayabilme dersleri, suç mağdurları için toplum temelli yardım grupları, suçlular için toplum temelli yardım grupları gösterilebilir.
- Onarıcı adalet uygulamalarından ideal olanı,sorumluklarını ve telafi yollarını aynı anda görüşmeleri amacıyla mağdur ve failin bir araya getirilmesi olduğundan, uzlaştırma, onarıcı adalet uygulamalarının temel modellerlinden birini oluşturmaktadır

- Uzlaşmayla sonuçlanan suçlarda mükerrerlik oranı daha düşük olmaktadır.

- Tarafların özgür iradesi ile başarıyla sonuçlanan uzlaşmada, klasik yargılama sonucunda ortaya çıkan kararın yarattığı memnuniyetsizlik dolayısıyla ortaya çıkan yeni suç işleme ve hakkını bizzat alma eğilimleri de ortadan kalkmaktadır.

- Nihayet uzlaşma, bu kapsamdaki suçlar dolayısıyla kişilerin mahkûm olmamaları dolayısıyla, ceza infaz kurumlarındaki kapasitenin azaltılması bakımından da olumlu bir etkiye sahiptir.
- Uzlaşma kapsamında kalan suçlara verilebilecek olan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların, hükümlülerin topluma yeniden kazandırılması bakımından bir yarar sağlayamadığı bilinmektedir

- Uyuşmazlıkta görev alan hukukçular bakımından da uzlaşma desteklenmesi gereken bir kurumdur.
- Avukat, ister müdafi ister vekil konumunda olsun, üslendiği uyuşmazlığı başarı ile sonuçlandırmış ve dava kaybetmemiş olacaktır.
- Cumhuriyet savcısı ve hâkimler için de, tarafların memnuniyeti ve tatminine dayalı, başarı ile sonuçlanmış bir muhakeme söz konusu olmaktadır.
- Alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak uzlaşma, ceza adalet sistemine soluk aldırabilecek bir araçtır.
- Kapsamının genişlemesi hâlinde bu yararı daha açık bir şekilde görülebilecektir.

TÜRK CEZA ADALET SİSTEMİNDE UZLAŞMANIN ESASLARI

1) Uzlaşma teklifini kabul ederek bu konuda karşı tarafla görüşme, suçu kabul veya haklarından vazgeçme anlamına gelmez. Bu durum tarafların sahip oldukları haklarda da bir kayba yol açmaz.

2) Taraflar uzlaşma teklifini kabul etseler dahi, görüşmeler sonucunda uzlaşmak zorunda olmayıp, uzlaşma sağlanana kadar bu yöndeki iradelerinden vazgeçebilirler. Vazgeçme, hak kaybına yol açmaz.

3) Uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren en geç üç gün içinde teklifi yapan adlî kolluk görevlisine ya da görevli Cumhuriyet savcısına karar bildirilmediği takdirde, teklif reddedilmiş sayılır.

4) Uzlaşma teklifi reddedilmesine rağmen taraflar, uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin

Düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.

5) Teklif kabul edilmesine karşın uzlaştırma girişimi başarılı olmadığı takdirde bir daha Cumhuriyet savcısınca uzlaştırma yoluna başvurulamaz.

6) Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.

7) Taraflar bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından uzlaştırılabilecekleri gibi; uzlaştırmacı olarak Cumhuriyet savcısı tarafından barodan bir avukatın görevlendirilmesi istenebilecek ya da hukuk öğrenimi görmüş bir kimse görevlendirilebilecektir.

8) Uzlaştırma müzakereleri sırasında tarafların konuyla ilgili olarak yapacakları açıklamalar mevcut soruşturmada ve disiplinle ilgili olanlar da dâhil olmak üzere, hiçbir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

9) Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütülür. Uzlaştırma müzakerelerine ancak şüpheli, mağdur, Suçtan zarar görenler ile bu kişilerin kanunî temsilcisi, Müdafi ve vekil katılabilir.

10) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi Veya kanunî temsilcisinin ya da vekilin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi hâlinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.

11) Uzlaşmanın tarafların özgür iradelerine dayandığı ve Edimin hukuka uygun olduğu Cumhuriyet savcısı tarafından belirlendiği takdirde, uzlaşma raporu veya belgesi hüküm ifade eder.

12) Uzlaşma gerçekleştiği ve edim def’aten yerine getirildiği takdirde, şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir.

13) Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arz etmesi hâlinde, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince dava zamanaşımı işlemez.

14) Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi hâlinde, kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir.

15) Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından kamu davası açılmak üzere iddianame düzenlenir.

16) Uzlaşmanın sağlanması hâlinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat, eski hâlin iadesi veya diğer bir tazminat davası açılamaz. Açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır.

17) Uzlaşma hâlinde bu husus adlî sicile kaydedilmez

18) Uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri yargılama giderlerinden sayılır, ilgili ödenekten karşılanır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi durumunda, bu ücret ve giderler Devlet Hazinesi üzerinde bırakılır.

- 19) Uzlaşmanın gerçekleşmemesi hâlinde uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri hakkında Kanunun yargılama giderlerine ilişkin hükümleri uygulanır.
- 20) Şüphelinin edimini yerine getirmemesi hâlinde uzlaşma raporu veya belgesi ilâm mahiyetinde belgelerden sayılır.
- 21) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç uzlaştırmacının raporunu düzenleyerek Cumhuriyet savcısına verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.

22) Uzlaşma sağlanamadığı takdirde, Cumhuriyet savcısı, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olup, üst sınırı bir yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren uzlaşmaya tabi suçlardan dolayı, yeterli şüphenin varlığına rağmen, Kanunun 171 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki koşulların Birlikte Gerçekleşmesi Hâlinde kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

UZLAŞTIRMACI

- Hem mağdur hem de failin teklifi kabul ettiği varsayıldığında, mahkeme, uzlaştırmayı kimin yürüteceğini belirler.
- Mahkemenin, müzakere gerektiren hususlarda bizzat uzlaştırmacı olarak hareket etmemesi tavsiye edilir.
- Bunun yerine barodan bir uzlaştırmacı avukatın veya hukuk öğrenimi görmüş diğer bir kişinin uzlaştırmacı olarak atanması istenir
- Mahkeme, dosyadaki evrakın kopyalarını uzlaştırmacıya verir. Standart bir yazı formu geliştirilmesi tavsiye edilir
- Verilen belgeler, verilme tarihi, hâkim ve uzlaştırmacının imzasını içeren bir tutanakla tespit edilir.

UZLAŞTIRMACI

- Dosyayı inceleyerek, suç teşkil eden fiili ve suçun işlenme şeklini değerlendirir ve somut olay hakkında bilgi edinir
- Dosyayı okuduktan sonra uzlaştırma müzakerelerine hazırlık yapar.
- Taraflarla ayrı ayrı ön görüşme yaparak, uzlaştırma müzakerelerinin yapılacağı yeri ve zamanı belirler ve tarafları uzlaştırma müzakeresine katılımları için davet eder
- Uzlaştırma müzakerelerine hazırlık kapsamında taraflarla ön toplantı yapabilir. Bu halde taraflarla yapılacak müzakereye hazırlık toplantısının, ayrı ayrı mı yoksa ortaklaşa mı gerçekleştirileceğine karar verilmelidir.

DAVET

- davet edilecek kişinin konumu,
- müzakere edilecek konu,
- yer,
- tarih,
- saat,
- başvurulacak kişi, ve
- suçlamanın konusu belirtilir

ÖZEL DURUMLAR HARİÇ MAZERET KABUL EDİLMEZ.

UZLAŞMA MEKANI

- Kamu kurum ve kuruluşlarının bu amaçla ayrılan yerlerinde,

-Tarafların kabul etmesi şartıyla uzlaştırmacının faaliyetlerini yürüttüğü büroda,

-Tarafların menfaatlerine uygun kendilerini huzurlu hissedecekleri güvenli bir ortamda veya taraflarca kabul edilen bu işe uygun başka yerlerde gerçekleştirilebilir. (Yönetmelik m.30)

Müzakerelerin mahkeme salonu veya Cumhuriyet savcısı odalarında yapılmamasında yarar vardır.

UZLAŞMA MEKANI

- Tarafların toplanmasından önce, uzlaştırmanın yapılacağı yerin (mekânın) taraflar için hazırlanması gerekir. Bu hazırlıklar daima, tarafların karşılanma ve yerleştirilme plânlamalarının uygun bir şekilde tanzim edilmesini ve tarafların müzakereler sırasında rahat ve güvenli bir ortama sahip olmalarını gerektirir.

- Uzlaştırmada karşılama düzenlemeleri, tarafların birbirlerini tek başına beklemek zorunda kalmayacağı şekilde yapılmalıdır.
- Tarafları karşılamak üzere ya uzlaştırmacı hazır olmalı ya da ilk gelen taraf başka bir kişice karşılanarak bekleme odasına alınmalıdır.

- Uzlaştırma odasında tarafların oturma konumlarına dikkat edilmeli ve tarafların oturma şekilleri önceden ayarlanmalıdır.
- Bazı düzenlemelerde, mağdur ve failin karşı karşıya oturtulması mümkündür. Ancak bu oturma şekli bir ölçüde, aralarında şiddetli anlaşmazlık olan kişilerin karşı karşıya getirilmesi olarak algılanabilir.

AÇILIŞ

- Tarafların yerlerini almalarından sonra uzlaştırmacı, tarafları samimi olarak karşılamalı ve taraflara, uzlaştırmaya katıldıkları için teşekkür etmelidir.
- Uzlaştırmaya devam edilmesi konusunda usulen anlaşmaya varılmadan önce, tarafların soru sormalarına da izin verilmek kaydıyla, uzlaşmanın temel kuralları ve uzlaştırma usulü üzerinde taraflara bilgi verilmelidir.
- Sürecin gönüllülüğe dayanan yapısı ve gizliliği tekrarlanmak suretiyle vurgulanmalıdır.
- Uzlaştırmacı, tarafları mümkün olduğu kadar rahatlatmalı ve onların kendilerini güvende hissetmelerini sağlayarak bu meseleleri ustalıkla halletmelidir.

GÜNDEM

- Uzlaştırmacı, müzakere konularınl tespit ederek gündemi oluşturmalıdır.
- Uzlaştırmada konuların tespiti, tarafların her birinin kendi duygu ve düşüncelerini açıklamasına izin verilmesini ifade eder. Uzlaştırmada buna ilişkin resmî bir gündemin olması şart değildir; fakat oturumun amacı açıkça anlaşılmalıdır. Bu yolla taraflardan birinin özür dilemesine, herhangi bir giderim biçimini teklif etmesine, suçun mağdur üzerinde bıraktığı etkilerin failce anlaşılmasına yardım edilmesine veya tarafların yeniden uzlaşma fırsatları yakalamalarına ya da bu seçeneklerden bazılarının birleşmesiyle oluşan başka bir seçeneğin ortaya çıkmasına imkân tanınır.

İLK TOPLANTI

- Uzlaştırmacı, tarafları psikolojik olarak müzakerelere hazırlamalı, mağdur ve fail arasında uyumlu ve güvene dayalı bir ilişki kurmalıdır.
- Uzlaştırmacı, toplantının başında, taraflara uzlaşmanın usul ve esaslarının özetler ve tarafları, gönüllülük ve gizlilik gibi temel kurallar hakkında bilgilendirir.
- Uzlaştırmacı, uzlaşma toplantısına hazırlık çerçevesinde taraflardan, müzakerelerde durumlarını yazılı veya sözlü olarak anlatmalarını ister. Yazılı anlatım yapılacaksa, tarafların yazılı özetleri hazırlamaları ve belgeleri varsa, bunların gayri resmî olarak incelenmesi için toplantıya getirilmesi istenebilir.

- Uzlaştırma sürecinin tanıtımını ve takdimini takiben, taraflardan her birine sırayla ve sözleri kesilmeden konuşma fırsatı verilir.

- Bazı uzlaştırmacılar, taraflara kimin önce konuşmak istediğini sormaktadırlar. Diğer bazı uzlaştırmacılar ise, her zaman mağdurun konuşmaya başlamasını önermektedirler.

- Her durumda, tarafların her ikisi de konuştuktan sonra, birbirlerinin durumunu anlamış olmalıdırlar.

UZLAŞTIRMACININ ÜZERİNDE DURACAĞI HUSUSLAR

1) Olayların gelişimi ve içeriği,
2) Olayların geçmişi,
3) Suç teşkil eden fiilin taraflar üzerindeki etki ve sonuçları,
4) Suça karışan kişilerin kişisel, aile ve sosyal durumları,
5) Mağdurun uğradığı maddî ve manevî zarar,
6) Tarafların birbirleri hakkındaki düşünceleri,
7) Giderim veya tazminat şekli.

UZLAŞTIRICININ TAVRI

1. Kendine güveni ifade edecek şekilde davranma: pasif veya saldırgan olmama
2. Vücut dilini etkin kullanma.
3. Görüşmeler tatsız bir mecraya saptığında konuyu değiştirebilme.
4. Devam eden uzlaştırma müzakerelerine başarılı bir şekilde yerinde ve zamanında son verme.
5. Müzakerelerde sohbet ortamı yaratırken insiyatifi de elinde bulundurma.
6. Tarafların farklı beklentiler içine girmesini önleme.
7. Müzakerenin gerektirdiği ciddiyete yakışan anlaşılır bir dil kullanma.

8. Tarafların söylediklerini dikkatle dinleme.

9. Kendisine ve müzakere sürecine yönelik itirazları göğüsleyebilme ve yerinde yanıt vererek süreçle ilgili soru işaretlerini giderme.

10. Taraflar üzerinde baskı kuruyor hissi uyandırmadan ve yansız kalarak ikna etme.

11. İstenilen sonucu elde etmek için yerinde ve zamanında gerekli tüm soruları sorma.

12. Tarafların birbirini ikna etmek yerine uzlaştırmacıyı ikna etme tutumunu önleme.

13. Müzakere sürecinde nüksedebilecek tansiyonu en aza indirme.

14. Gerektiği yerde müzakere ortamına uygun esprilerle tarafları ve ortamı rahatlatma

UZLAŞTIRMA SÜRESİ

- Uzlaştırmacı, soruşturma dosyasındaki belgelerin örneğinin kendisine verilmesinden itibaren 30 gün içerisinde uzlaştırmayı sonuçlandırmalıdır.
- Bu süre yetmemişse uzlaştırmacı, Cumhuriyet savcısından ek süre istemelidir.
- Cumhuriyet savcısı bu süreyi en çok 20 gün daha uzatabilir. Kanun ve Yönetmelikteki bu süre kesin olup, bu sürenin aşılması hâlinde uzlaşmanın başarısızlıkla sonuçlandığını kabul etmek gerekir.
- Ancak böyle bir durumda, taraflar, uzlaştıklarını gösteren bir belge ile Cumhuriyet savcısına iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar başvurabilirler.

SONUÇ

- Uzlaştırma müzakereleri olumlu veya olumsuz olarak sonuçlandığında, uzlaştırmacı bir rapor hazırlayarak,
- onaylanmak üzere Cumhuriyet savcısına (veya mahkemeye) sunmalıdır.
- Uzlaştırma müzakereleri sonunda uzlaştırmacı, Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-2 sayılı Uzlaştırma Raporu Örneğine uygun, taraf sayısından bir fazla olarak hazırladığı raporunu, kendisine verilen belge örnekleri ve varsa yapmış olduğu zorunlu yol giderlerini gösteren
- belge, gider pusulası veya rayice uygun yazılı beyan ile serbest meslek makbuzuyla birlikte gecikmeksizin Cumhuriyet savcısına verir (Yönetmelik m. 21/1).

- Uzlaşma raporu, fail, mağdur, varsa avukatları, kanunî temsilcileri ve uzlaştırmacı tarafından imzalanmalıdır.

- Uzlaştırmanın başarısız olması hâlinde, bunun nedenleri raporda kısaca belirtilmelidir. Ancak gizlilik ilkesi gereği uzlaştırmacının raporunda, müzakerelerin içeriği, müzakerelerde yapılan beyan ve açıklamalar ve tarafların davranışları hakkında kesinlikle bilgi verilmemelidir (Yönetmelik m. 21/2).

UZLAŞMA RAPORUNUN İÇERİĞİ

1) Uzlaştırmacı olarak atanan kişinin adı soyadı, adresi ve atanan kişi avukat ise bağlı olduğu Baro ve sicili,

2) Raporun düzenlendiği yer ve tarih,

3) Tarafların varsa kanuni temsilcilerinin kimlik ve ikametgâh adresleri,

4) Mağdurun fiilden dolayı meydana gelen maddi ve manevi zararının tümünün veya büyük kısmının ödendiği ve giderildiği kaydı,

5) Zararın fail tarafından giderim şekli,

6) Uzlaştırma giderleri,

7) Failin ve mağdurun özgür iradeleriyle uzlaştıkları kaydı,

8) Uzlaşma müzakerelerine katılan tarafların ve uzlaştırmacının imzaları

OLUMLU YÖNLERİ

a. Tarafların, uyuşmazlık çözüm sürecine doğrudan doğruya katılımlarını ve sonucun elde edilmesinde egemen olmalarını sağlaması,

b. Uyuşmazlığın, konunun uzmanlarınca incelenmesine ve değerlendirilmesine olanak vermesi,

c. Uyuşmazlık çözüm sürecinde tümüyle gizliliğin işlerlik kazanması sebebiyle, uyuşmazlık içine düşmüş olan tarafların aralarındaki ilişkilerin ve iletişimin tahrip edilmeden gelecekte de korunmasına, devam ettirilmesine uygun bir yapı arz etmeleri,

.

d. Daha seri ve daha az giderle uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulmasına olanak vermeleri,

e. Genel itibarıyla, tarafların haklılığını değil de; menfaatlerin bir şekilde dengelenmesini, dolayısıyla geçmişi değil de; geleceği gözeten bir temeli baz almaları sebebiyle, her iki tarafında tatmin edilmesine olanak veren bir çözüme ulaşılmasını model olarak benimsemiş bulunmaları; yani kazan-kazan ilkesinin işlerlik kazandığı mekanizmaları bünyelerinde barındırıyor olmaları,

f. Daha esnek ve daha ılımlı bir karakter arz etmeleri sebebiyle, yaratıcı çözümlere ulaşılmasına olanak veren bir alt yapıya sahip bulunmaları,

g. Uyuşmazlık çözümünde bu yollara müracaat edilmiş olmasının, yargı yollarına başvuruyu önleyici herhangi bir etki doğurmaması

OLUMSUZ YÖNLERİ

a. Taraflardan birisinde uzlaşmaya varmak konusunda genel bir isteksizliğin bulunduğu durumlarda, alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kendisinden beklenen hiçbir etkiyi doğuramaz.

b. İletişim kopukluğunun yaşandığı ve uzlaşma kültürünün yeterince oluşmadığı yahut gelişmediği toplumlarda, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının etkin ve yaygın bir biçimde kabul görmesi ve işlerlik kazanması pek mümkün değildir. Çünkü bu yollar, ancak iletişim ve diyalog kurulması suretiyle, sorunların, konuşularak, müzakere edilerek çözümleneceği bilincinin yeterince oluşması halinde, etkin bir biçimde uygulanma alanı bulabilecek mekanizmalar konumundadır.

- c. Uyuşmazlık içine düşmüş olan tarafların mali durumlarındaki eşitsizlikler yahut taraflardan birisinin mali yönden diğerine nazaran daha zayıf konumda bulunması, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvuru halinde, sürecin işleyişinde olumsuz etkiler yaratır; özellikle, özgür ve rahat bir müzakere ortamının oluşturulmasını önlenmesi sebebiyle, her iki tarafın da tatmin edilmesini hedefleyen optimal bir çözüme ulaşılmasını sınırlar.

d. Uyuşmazlık çözüm sürecini katkı sağlayacak yahut destek verecek olan üçüncü kişilerin, mesleki uzmanlık, tarafsızlık, bağımsızlık, gizliliğe riayet ve sair nitelikler açısından yetersiz olmaları, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının içerdiği mekanizmaların, akim kalmasına yani kendisinden beklenen etkileri doğuramamasına sebebiyet verir. Yine, uyuşmazlık çözüm sürecine katkı sağlayacak üçüncü kişilerin kalifikasyonu, tarafsızlığı ve disiplinizasyonu açısından gerekli standartların, mekanizmaların ve güvencelerin oluşturulmamış bulunması, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına şüpheyle yaklaşılmasına neden olabilir.

e. Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının en yaygın türü olan arabuluculuk ve uzlaşma giderlerinin adli yardım kurumu ile hukuki himaye sigortalarının kapsamı dışında tutulması ve bu süreçte görev alan üçüncü kişilerin, taraflara vereceği zararların tazmini açısından bir güvence oluşturacak mesleki sorumluluk sigortasının bulunmaması, anılan uyuşmazlık çözüm yollarının cazibesini azaltmakta; hatta bu yollara başvuruyu önleyici bir etki doğurmaktadır.

f. Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının, küçük uyuşmazlıklar ile tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebileceği işlerden kaynaklanan uyuşmazlıklarda işlerlik kazanan bir süreçler bütünü konumunda bulunması, uyuşmazlıkların çözümünde oynayacağı rolün yahut göreceği işlevin sınırlı kalmasına sebebiyet vermektedir